

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

**Л.Н. ГУМИЛЕВ атындағы
ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЗАҢ ФАКУЛЬТЕТІНІҢ
кұрылғанына 20 жыл толуына арналған
«ҚҰҚЫҚ ЖҮЙЕСІ МЕН ЗАМАНАУИ МЕМЛЕКЕТ: МӘСЕЛЕЛЕРІ,
ДАМУ ҮРДІСТЕРІ ЖӘНЕ КЕЛЕШЕГІ»
атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция
МАТЕРИАЛДАРЫНЫҢ ЖИНАҒЫ
17 мамыр 2019 жыл, Нұр-Сұлтан қ.**

МАТЕРИАЛЫ СБОРНИКА

Международной научно-практической конференции
**«ПРАВОВАЯ СИСТЕМА И СОВРЕМЕННОЕ ГОСУДАРСТВО:
ПРОБЛЕМЫ, ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ»**
посвященной 20 летию
**ЮРИДИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА
ЕНУ имени Л.Н. ГУМИЛЕВА
17 мая 2019 года, г. Нур-Султан**

Нұр-Сұлтан, 2019

**ӘОЖ 342(063)
КБЖ 67. 4000.1
К18**

Редакциялық алқа:

Амандықова С.К., Ибрагимов Ж.И., Өмірзақов П.К., Хайрмуханмедов Н.И., Тлепина Ш.В., Нурмағамбетов А.М., Сембекова Б.Р., Мырзатаев Н.Д., Женисов С.К. Баймолдина С.М., Бердиярова Ж.С., Абаева Х.

Заң факультетінің құрылғанына 20 жыл толуына арналған «Құқық жүйесі мен заманауи мемлекет: мәселелері, даму үрдістері және келешегі» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы 17 мамыр 2019 жыл. Жалпы редакциясын басқарған: Е.Б.Сыдықов. – Нұр-Сұлтан: Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, 2019. – 687 бет.

ISBN 978-601-337-176-4

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің заң факультетінің құрылғанына 20 жыл толуына арналған «Құқық жүйесі мен заманауи мемлекет: мәселелері, даму үрдістері және келешегі» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы және құқықтық мемлекеттік: қоғамды жаңғырту және тұрақтылық, Қазақстан Республикасындағы азаматтық құқықтың дамуы мен қазыргі құрылу тенденциялары, қылмыстық сот төрелігі: заманауи заңдар жүйесіндегі дәстүрлер мен жаңалықтар, заманауи мемлекеттің жүйесінде өзгерістер енгізудің халықаралық құқығының ықпалы, Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасындағы құқықтар туралы ғылыми мақалаларды қамтиды. Жинақ заңгер мамандарға және барша қауымға арналған. Барлық материалдар авторлардың баяндауында жарияланды.

ISBN 978-601-337-176-4

ӘОЖ 342(063)
КБЖ 67. 4000.1

© Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ, 2019

**МАЗМУНЫ
СОДЕРЖАНИЕ**

СЕКЦИЯ 1 ПРАВОВОЕ ГОСУДАРСТВО: СТАБИЛЬНОСТЬ И ОБЩЕСТВЕННАЯ МОДЕРНИЗАЦИЯ		
Abdikarym S.	Legal issues of cyber security in the Republic of Kazakhstan	12
Chumakova A.V., Pletyago T. Y.	The Perspectives of Anti-Corruption Policy in Russian Higher	16
Oraz R.	European Court of Human Rights and Kazakhstan	18
Tortaeva A.E., Sadvokassov K., Sergaliyev D.	Meaning of corruption in Europe and USA	21
Tsoy K.R.	Comparative analysis of international educational standards in the system of higher education in England and the Republic of Kazakhstan	24
Zhanymbek Y.	«Anti-corruption model of Singapore: theoretical and legal aspect»	28
Айдарбеков Н.	ҚР сайлау жүйесін жетілдірудің кейбір жолдары мен мәселелері	31
Амандыкова С.К.	Трансформация вузов в некоммерческие организации	34
Амандыкова С.К., Жамбаев Е.С., Сакиева Р.С.	К вопросу о формировании конституционной идентичности республики казахстан в контексте формирования единой нации	46
Амандыкова С.К. Корпебаев Ж.	Некоторые аспекты цифровизации избирательного процесса в Республике Казахстан	51
Ахмет Б., Бажай Х.	Адамның ар-намысы мен қадір-қасиетінің деффамациядан қорғалу тетіктері	53
Аюпова З.К., Кусаинов Д.У.	Влияние международного права на изменения правовой системы в условиях интеграции	57
Баетова К.К.	Правовое регулирование религиозных браков в МЧП	60
Бажай Х., Ахмет Б	Қазақстан Республикасының билік органдары жүйесінде парламенттік институттың қалыптасуы	64
Байбутаев Ә.Ж.	Қазақстанда сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұрудың құқықтық негіздері	69
Байкова Е.А., Махмадинов Д.М.	Негативные последствия реализации вопросов социального обеспечения в Республике Казахстан	75
Бауыржан Жұлдыз Бауыржанқызы	Неприкосновенность внутреннего мира личности и её интересов	78
Бейшембиев Э.Ж.	Кыргызстан: защита личности в национальном и международном публичном праве	83

Болтаев А.Д.	Қазақстан Республикасы азаматтардың сайлау құқығын жүзеге асырудағы әлемдік тәжірибеде туындайтын өзекті мәселелер	86
Бусурманов Ж.Д.	Правовая система и современное государство: проблемы, тенденции и перспективы развития	89
Бырдин Е.Н.	Проблемы защиты прав детей в Российской Федерации и Республике Казахстан: сравнительный анализ	91
Дайрабаева Н.К.	Актуальные вопросы государственных закупок в рамках ЕАЭС	95
Дайрабаева Н.К.	Перспективы совершенствования финансово-правового регулирования в сфере государственных закупок Республики Казахстан	97
Енсебаева А.Р.	Нулевая терпимость к коррупции - основа правового государства	101
Есенбаев Б.	Қазақстан және шетел азаматтарының сайлау құқығы және оның негізгі аспектілері	105
Жаксыбекова Ф.С., Татебаева Г.С.	Авторлық құқықтарды қорғау ерекшеліктері	108
Жанузакова Л.Т.	О понятии «государственный орган» в теории и законодательстве	111
Женисов С.К., Мысыр О.Д.	Сыбайлас жемқорлықпен күрес – бүгінгі таңдағы өзекті мәселе	115
Жуманова М.Х., Алдебаева Д.А.	Система законодательства социального обеспечения	116
Жуманова М.Х., Лукпан М.	Современные методы борьбы с коррупцией	121
Жунубаева М.М.	Банкротство «самозанятых» граждан в Российской Федерации	123
Ибрагимов Ж.И., Бұлақбаев М.	Кәсіби құқықтық мәдениетті қалыптастырудағы конституциялық принциптер	125
Ибрагимов Ж.И., Жугралин С.А.	Механизм правовой защиты прав и свобод ребенка в Республике Казахстан и Российской Федерации	133
Ибрагимов Ж.И., Қырым Д.	Құқық үстемдігі мемлекеттік қызметшілердің кәсіби құқықтық мәдениетінің негізі	135
Ибрагимов Ж.И.	Қазіргі заманғы мемлекеттік қызметшілердің құқықтық мәдениетін жетілдіру	139
Иванова Ж.Б.	Плагиат в модной индустрии: к вопросу о правовой защите творцов моды	144
Капсалям К.Ж., Капсалямова С.С.	Современные проблемы противодействия уголовным правонарушениям в сфере банковской деятельности	147
Капсалямова С.С., Буртебаева А.А.	Актуальные вопросы правового регулирования деятельности министерства финансов Республики Казахстан в условиях цифровизации	151
Каскабаева Т., Альмухамбетов Ж.Н.	Современное состояние сравнительного правоведения как учебной и научной дисциплины	155
Кусаинова Л.И.	Проблемы бедности в Республике Казахстан и куюго правовое регулирование	158

Мырзатаев Н.Д.	КР-дағы жоғары білім беру саласын құқықтық реттеудің теориясы мен тәжірибесі	162
Мырзатаев Н.Д., Сапарбекова Б.Е.	Педагог мәртебесін құқықтық қорғау – адам капиталының негізі	167
Орманова Ш.Ш., Алибеков А.А.	Элементы функционального анализа деятельности акимов сельских территорий	173
Орманова Ш.Ш., Алибеков А.А.	Факторы, влияющие на эффективность управленческой деятельности в системе местного государственного управления и самоуправления	177
Оспанова А.Н.	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шаралары жүйесінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы құқықтық сананы қалыптастыру	181
Рахимбаев Е.Н.	Генезис судебной системы Кыргызской Республики: проблемы. поиски, решения	185
Сагыналиева В.Ж., Темирбекова М.Л.	Предконституционное развитие досоветского Кыргызстана	191
Садуақасова А.А.	Билікті бөлу идеясын дамытудың негізгі кезеңдері және оны әлем елдерінің конституцияларында бекіту	194
Сәтілда А.Ш., Османова Д.Б.	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес мәдениетін нығайту мәселелері	198
Сәулен Н.	Заң шығару және атқарушы билік органдарының өзара қарым-қатынасының мәселелері	200
Сивухова В.В., Тохтарова Т.С.	Мир без конфликтов!	204
Сивухова В.В.	Соотношение международного и внутригосударственного права: взаимодействие, автономное сосуществование	207
Смағұлов А.А., Смағұлова Р.А.	Қазақ қоғамындағы азаматтық құқықтық қатынастардың объектілері	211
Смағұлов А.А.	Шариат және қазақ әдет - ғұрып заңдарындағы адам құқықтары мен бостандықтарының өзара үндестігі	216
Смағұлова А.С., Смағұлов А.А.	Әдет-ғұрып заңдарындағы азаматтық қатынас түрлерін құқықтық реттеу аспектілері	220
Смағұлова А.С., Кусаинова Л.И.	Дәстүрлі құқықтың өркениеттілік идеяларының қазіргі қоғамды қалыптастырудағы өзектілігі	225
Стангалиева Г.С.	Нормотворческий процесс в государственном управлении: проблемы и перспективы	228
Тилоева А.М.	Понятие и условия привлечения несовершеннолетних к административной ответственности	231
Тилоева А.М.	Возраст несовершеннолетнего, как особенность административно-правового статуса субъекта административного правонарушения	236
Хайрмуханмедов Н.И.	Қазақстандағы жоғары оқу орындарында эндаумент қорларын құрудың мәселелері	239
Юсупов У.Д.	Правовые аспекты экологического состояния и рационального использования водных ресурсов в Кыргызской Республике	244
Яцек Залесны	Тенденции развития конституционного правосудия в странах Восточной Европы, как выражение спора права	251

	и политики	
СЕКЦИЯ 2 «СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ГРАЖДАНСКИХ ПРАВ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН»		
Nurmagambetov A.M.	Issues on the eeu labor legislation harmonization.	255
Абдираймова А.	Проблемы правового регулирования агропромышленного комплекса Республики Казахстан.	261
Алиева Л. Р.	К вопросу становления института исполнительного производства в гражданском процессе Республики Казахстан	264
Бердиярова Ж. С., Совет Д. Қ.	Қызметкерлердің еңбектік құқықтары және оны қорғаудың қажеттілігі	267
Дарменова Д.Б.	Повышение эффективности взаимодействия государственных органов с неправительственными организациями	270
Жусипова Б.А.	Жер қатынастары субъектілерінің құқықтық мәртебесі	274
Калтаева А. Т.	Міндетті медициналық сақтандырудың құқықтық реттелуі	278
Кенес А.К.	Значение и роль инвестиций в развитии экономики	279
Кусаинова Л. И., Смағұлова А. С.	Қазақ қоғамындағы сауда қатынастарының даму эволюциясы	281
Лейтане А. З.	Трудовое право Латвии и Казахстана	284
Марат Н.М., Оразалиев К.О.	Қазақстан Республикасында кәсіпкерлік қызметті стандарттау саласының құқықтық реттелуі	291
Нургалиева Е.Н.	Проблемы правовой защиты социально-уязвимых слоев населения	299
Нұғыманов Е.Е.	Қазақстан Республикасында жер пайдалану құқығының түсінігі және оның түрлері	303
Омарова Э.Б.	Правовое регулирование переводов на другую работу	305
Омарова Э.Б.	Международное регулирование безопасности и охраны труда	308
Омарова Б.А.	Еңбек құқықтарын бұзылудан қорғауды қамтамасыз ететін заңдық кепілдіктер	311
Өмірзақов П.К.	Корпорацияның жарғылық капиталының құқықтық табиғаты	314
Сабырбек Ш. М.	Тендерлік қатынастарды сыбайлас жемқорлықсыз ұйымдастыру, шетелдік тәжірибе	317
Сабырбек Ш.М.	Загрязнение реки Урал: виды решение данной проблемы	320
Сактаганова И.С.	Функции гражданско-правовой ответственности	321
Смағұлов А.А., Смағұлова Р.А.	Қазақ қоғамындағы азаматтық-құқықтық қатынастардың объектілері	328

Хасенов М.Х.	О судебной практике по трудовым спорам: проблемы и решения	332
СЕКЦИЯ 3 УГОЛОВНОЕ ПРАВОСУДИЕ: ТРАДИЦИИ И ИННОВАЦИИ В СИСТЕМЕ СОВРЕМЕННОГО ПРАВА		
Ахпанов А.Н.	Актуальные вопросы теории и практики Казахстанского уголовного процесса	336
Акимжанов Т. К.	О превенции уголовного законодательства Республики Казахстан	340
Балтабаев К. Ж., Татиков Р.У.	Проблема альтернативы лишению свободы по системе наказаний в уголовном кодексе Республики Казахстан	344
Казиканов Т. Т.	О совершенствовании понятия оперативно-розыскной деятельности	347
Ким К. В.	Обвинение в структуре принципа состязательности	351
Сартаева Н.А.	уголовно-исполнительное законодательство Республики Казахстан: современное состояние и перспективы совершенствования	354
Сембекова Б.Р.	Оперативно-розыскная деятельность в противодействии терроризму и экстремизму	358
Скаков А.Б.	Предупреждение экстремистских проявлений среди несовершеннолетних и молодежи Казахстана	362
Сматлаев Б.М., Казбек Ж.А.	Практические аспекты реализации противодействия коррупции для государственных и муниципальных служащих Казахстана и России	368
Баймолдина С.М.	Уголовная ответственность за воспрепятствование предпринимательской деятельности в Республике Казахстан	374
Бырдин Е. Н.	Проблемы защиты прав детей в российской федерации и Республике Казахстан: сравнительный анализ	378
Верченко Н. И.	Основания классификации преступного насилия (на примерах правоприменительной практики)	381
Кабакова О.В.	Правовая культура в мировом правовом и информационном пространстве	385
Мергембаева Н.Б.	Использование специальных знаний при расследованиях террористических актов	388
Монгуш А.С.	Историко-правовой анализ проблемы скотокрадства в Республике Тыва	391
Муратханова М.Б., Мұқаметқазинов А.С.	Қазақстан Республикасының киберқылмыстылық саласындағы заңнамасын жетілдіру бойынша ұсыныстар	395
Ашимова Э.А.	Self-determined liability problems for suicide issues	398
Ашимова Э.А.	Кәмететке толмағандар арасындағы қылмыстылықты жоюдың құқықтық және әлеуметтік аспектілері	402
Балгынтаев А. О.	Согласительное и приказное производство В уголовном процессе Казахстана»	408
Нурлумбаева Л. Е.	Прикладные вопросы расследования и рассмотрения уголовных дел в порядке приказного производства	413
Тулепенов Ж.К., Какимов А.Ж	Татуласуға байланысты қылмыстық жауаптылықтан босатудың кейбір ерекшеліктері	416

Абенова Д. К.	О доступе задержанного подозреваемого к уголовному правосудию	419
Абдулла А. Б.	Организационно-правовые основы обеспечения информационной безопасности	423
Айнабекова М. Б.	Правовое регулирование противодействия терроризму в Республике Казахстан	426
Ануарова К. А.	Виктимологическая характеристика жертв от половых преступлений	430
Аширбек А. Ж.	Уголовная ответственность в налоговых правонарушениях	434
Балтабай М. Б.	Компенсация морального вреда в уголовном процессе: теоретические и историко-правовые аспекты	437
Давидовская В.А.	Институт наказания по уголовному законодательству стран романо-германской правовой семьи: сравнительный анализ	442
Дарменова Д.Б.	Повышение эффективности взаимодействия государственных органов с неправительственными организациями	446
Досанов М.У.	Салықтық қылмыстардың криминалистикалық сипаттамасы мәселесі туралы	450
Есет А.М.	Теория и практика исправительного воздействия и ресоциализации лиц, осужденных к лишению свободы	453
Кетепова С. Г.	История развития института приказного производства в Республике Казахстан и зарубежных странах	455
Кубенова Ш.А.	Уголовная ответственность за неисполнение обязанностей по воспитанию несовершеннолетнего	459
Khasseanova A.R.	Problems of determining the subject of bribery under the criminal legislation of the Republic of Kazakhstan	463
Пахритдинова А.Ш.	Уголовно-правовая характеристика правонарушений в сфере информатизации и связи	466
Sembay G. B.	Procedural bases of house arrest in criminal proceedings	468
Сулейменова М.К.	Организация террористической деятельности: уголовно-правовые и криминологические аспекты	474
Қожахмет А. Қ.	Қылмыстық сот ісін жүргізуде куәгерлік иммунитеттің түсінігі, мәні және маңызы	476
Сиубаева Н. Ж.	Медициналық қылмыстық құқықбұзушылық субъектісінің ерекшеліктері	480
Феткулов А. Х., Каржасова Г.Б., Орынбеков А. С.	Есірткінің заңсыз айналымына қарсы күрес саласындағы халықаралық ынтымақтастық	482
Исмагулов К.Е., Кажмуратова Д.С.	«Совершенствование уголовного законодательства, направленного на противодействие уголовным правонарушениям в сфере экономической деятельности»	486
Абулкаирова А.М.	Экстремизм как неотъемлемый элемент терроризма	490
Байзакова Р.Б., Бекбергенова А.К.	Особенности судебной реформы в Республике Казахстан	494
Исабекова А. Н.	Некоторые проблемы и перспективы развития уголовно - правового регулирования преступлений экономической направленности	498

Сабырбек Ш. М.	Қылмысқа айдап салушылықтың өзектілігі мен негіздері	501
Сокур А. С.	Незаконное перемещение стратегически важных товаров и ресурсов через таможенную границу в рамках евразийского экономического союза	505
СЕКЦИЯ 4 ВЛИЯНИЕ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА НА ИЗМЕНЕНИЯ В СИСТЕМЕ СОВРЕМЕННОГО ГОСУДАРСТВА		
Kulnazarova D.	Extrajudicial resolution of labour disputes in the digitized world	509
Suleimanova I.	Convention on the rights of the child as the main guarantor of state cooperation in the protection of the rights of minors	512
Абаева Х.А.	Принцип долгосрочной устойчивости в сфере коммерческой космической деятельности	516
Абдакимова Д.А.	Правовое регулирование статуса педагога в международном праве и законодательстве зарубежных стран	519
Абенов М.С.	Развитие экономической деятельности Республики Разахстан в условиях интеграции	523
Акпарова Р.Н.	Применение норм международных договоров В уголовном процессе Республики Казахстан	527
Актаева А.Р.	Влияние международного права на национальное законодательство республики казахстан	538
Алпысбаева Ю.А.	Предпосылки и история создания евразийской экономической комиссии	541
Ахметова М.Х.	Международное правовое регулирование мультимодальных перевозок	544
Аюпова З.К., Кусаинов Д.У.	Влияние международного права на изменения правовой системы в условиях интеграции	551
Баймолдинова Е.Т.	Международно-правовое регулирование генной инженерии	554
Бектасова Д.Б.	Соответствие национального законодательства международным стандартам по отправлению правосудия в отношении несовершеннолетних	557
Бырдин Е.Н.	Проблемы защиты прав детей в Российской Федерации и Республике Казахстан: Сравнительный анализ	561
Дуйсенбаева К.И.	Механизм разрешения споров в рамках ВТО	564
Дьяконова А.А., Рахматуллина О.В.	Система источников правового регулирования международного научно-технического сотрудничества в условиях евразийской экономической интеграции: на примере Республики Казахстан	568
Елеубекова Н.Е., Шаймуханов А.Д.	Кеден ісі саласындағы халықаралық ынтымақтастықтың нысаны ретіндегі еуразиялық экономикалық одақтың қызмет етуінің кейбір мәселелері	572
Есиркепова М.М.	Еңбек нарығындағы халықаралық гендерлік теңдік және казахстандағы әйелдердің құқықтық жағдайы	575

Жуманова Н.К.	Концепция международного «мягкого права» в международно-правовой доктрине	580
Жуматаев С.	Имплементация международного гуманитарного права	584
Жуматаев С.	Проблемы определения внутреннего вооруженного конфликта в международном гуманитарном праве	588
Жумашева Н. Ж.	Экономикалық интеграцияның өркендеуі кезінде еуразиялық экономикалық одақта миграциялық жағдайдың дамуы	592
Зукай Ж.	ШЫҰ аясында Қазақстан мен Қытайдың білім және мәдениет саласындағы халықаралық-құқықтық ынтымақтастығы	594
Зязикова Е.М.	Государственный иммунитет и его применение в практике	598
Иманбаев С.М., Батырова С.Б.	Санкции в международном праве	601
Кайратов М.	Space exploration technologies corporation: История компании	604
Карабаев Ф.Ж.	Қылмыстық істер бойынша құқықтық көрсету институтының кейбір пікірталас сұрақтары	607
Қаражан Б.С.	Қазақстан Республикасы мен мұнай экспорттаушы елдер ұйымы арасындағы халықаралық құқықтық қарым-қатынас	609
Костяная Ю.С.	Понятие и место информационной безопасности в системе общей безопасности стран-участниц ЕАЭС	614
Мадмарова А.Д.	Пиратство в международном морском праве	618
Макашева Д.	Правовое регулирование международных перевозок в Республике Казахстан	622
Максым Г.Е.	Спор за залив нутка	624
Ныгметуллинова Д.Е.	Вопросы понятия и сущности общих принципов международного уголовного права	627
Огланов К.Э.	Каспий теңізінің халықаралық-құқықтық мәртебесінің қалыптасуы кезеңдері	631
Ойнарова А.А.	Техническое регулирование – важный инструмент развития торговли в рамках Евразийского Экономического Союза	635
Оленина Т.Ю.	К вопросу о понятии модельных лесов канады и россии	638
Резинкин А.Ю.	Правовое регулирование международного научно-технического сотрудничества России и Узбекистана	641
Реш Р.В.	Вопросы ответственности международных организаций	644

Сарсенова С.Н.	Международно-правовое содержание экономической интеграции Китая и Казахстана	646
Сарсембаев М.А.	Текущие проблемы теории и практики международных договоров Казахстана	650
Серикова И.Е.	Меры ответственности за нарушение таможенных правил	654
Серік Л.С.	Правовые основы технологической модернизации ЕАЭС В контексте целей устойчивого развития	657
Серік Л.С.	Сравнительный анализ международно-правовых документов по борьбе с изменением климата: киотский протокол и парижское соглашение	660
Турмахан А.Б.	Международно-правовое регулирование мирного использования ядерной энергии в Республике Казахстан	662
Файзулла Д.М.	Военное использование космоса в интересах международной безопасности	665
Филатова Е.И.	Правовое регулирование авторского права стран-участниц Европейского Союза.	668

азаматы болып табылатынын бекітіп, "еңбекшінің" терминімен (ЕЭО туралы шартта белгіленген) толықтырады.

ТМД құрамына кіретін мемлекеттер, соның ішінде ЕЭО мүшелері бұрын шетелдіктердің еңбегін реттеуге қатысты келісімдер жасаған. Олардың ішінде: Еңбек көші-қоны және еңбекші-мигранттарды әлеуметтік қорғау саласындағы ынтымақтастық туралы келісімді (1994 ж.), Заңсыз көші-қонға қарсы күрестегі ынтымақтастық туралы келісімді (1998 ж.), сондай-ақ Еңбекші-мигранттар мен олардың отбасы мүшелерінің құқықтық мәртебесі туралы конвенцияны (2008 ж.) атап өтуге болады. Ресей, Белоруссия және Қазақстан 2010 жылы үшінші мемлекеттерден заңсыз еңбек көші-қонына қарсы іс-қимыл бойынша ынтымақтастық туралы келісім жасалды, оны бастапқыда Ресей, Беларусь және Қазақстан ратификациялаған, ал ЕАЭО-ға Армения мен Қырғызстан кіргеннен кейін олардың аумағында да күшіне енді.

Жоғарыда айтылғандарға байланысты, трансшекаралық еңбек саласында интеграцияны дамыту үшін:

- реттеудегі құқықтық коллизиялар мен оқшылықтарды анықтау, бірыңғай құқықтық реттеуді құру үшін негіз қалыптастыру мақсатында ұлттық заңнаманы жүйелендіру;

- ЕЭО аясында мемлекетаралық келісімдер жасау және ЕЭО институттары шеңберінде біріздендіру актілерін қабылдау арқылы (мысалы, регламенттер, директивалар, нұсқаулар, нұсқаулықтар және т. б., шетелдіктердің ұлттық деңгейде еңбегін реттейтін нормаларды біріздендіру);

- өзара консультациялар ұйымдастыру, үлгілік нысандарды әзірлеу, бірыңғай ережелерді бекіту және т. б. арқылы ұлттық заңнамаларды біріздендірілген нормаларға сәйкес келтіру процесін оңайлату жұмыстары қарқынды жүзеге асырылуы керек.

Әдебиеттер тізімі:

1. Еуразиялық экономикалық одақ туралы шартты ратификациялау туралы (Қазақстан Республикасының Заңы 2014 жылғы 14 қазандағы № 240-V ҚРЗ).
2. Иванчак А. И. ЕЭО елдерінің мигрант-қызметкерлерінің еңбегін құқықтық реттеу. // Құқық және басқару. XXI ғ. — 2015. — № 3 (36). Б. 84–92; Иванчак А. И. Ұлттық режим қағидаты шетелдік қызметкердің құқықтық мәртебесінің негізі ретінде // Мәскеу халықаралық құқық журналы. — 2014. — № 1. — Б. 168–195.
3. Жоғары Еуразиялық экономикалық кеңестің "Еуразиялық экономикалық одақтың 2015-2016 жылдарға арналған халықаралық қызметінің негізгі бағыттары туралы" N26 шешімі (Бурабай қ.16.10.2015 қабылданды) // [Еуразиялық экономикалық одақтың құқықтық порталы]. URL: <https://docs.eaeunion.org>

УДҚ: 341

ШЫҰ АЯСЫНДА ҚАЗАҚСТАН МЕН ҚЫТАЙДЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ МӘДЕНИЕТ САЛАСЫНДАҒЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ ҰНТЫМАҚТАСТЫҒЫ

Зукай Жанерке

zhanerke_09@mail.ru

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ-і халықаралық құқық кафедрасының докторанты, Нұр-Сұлтан, Қазақстан

Шанхай Ынтымақтастық Ұйымына (ШЫҰ) мүше елдер арасындағы қарқынды диалог 20 жыл бұрын басталды. 1996 жылы Шанхайда бес мемлекет – Қазақстан, Қырғызстан, Қытай, Ресей және Тәжікстан басшыларының бірінші кездесуі өтті. Саммитке қатысушылар шекара ауданында әскери саладағы сенімді нығайту туралы келісімге қол қойды. Осы Келісімнің негізінде «Шанхай бестігі» ретінде белгілі саяси бірлестік пайда болды. Бірлестіктің басты мақсаты аталған мемлекеттердің шекарасы бойындағы тұрақтылықты қамтамасыз ету болды.

Осы саладағы табысты ынтымақтастық «бестік» елдеріне трансшекаралық ынтымақтастық шеңберінен шығуға мүмкіндік берді. 2000 жылы «Шанхай бестігі» «Шанхай форумы» болып өзгертілді, саммитке Өзбекстан Республикасы бақылаушы ретінде қатысты. 2001 жылы Өзбекстан «бестікке» қосылғаннан кейін, осы мемлекеттердің басшылары Шанхай Ынтымақтастық Ұйымын құру туралы Декларацияға қол қойды.

2002 жылы 7 маусымда ұйымның Хартиясы қабылданды. Осы кезден бастап ол толыққанды аймақтық халықаралық ұйымға айналды. ШЫҰ – білім мен мәдениет, сондай-ақ, ғылым мен техника саласындағы аймақтық халықаралық ынтымақтастықты қолдайтын ұйымдардың бірі. Оны біз мынадан байқауымызға болады, ШЫҰ Хартиясының 1-бабында аталған ұйымның негізгі мақсаттары мен міндеттерінің қатарында «саяси, сауда-экономикалық, қорғаныс, құқық қорғау, табиғат қорғау, мәдени, ғылыми-техникалық, білім беру, энергетика, көлік, несие-қаржы және ортақ мүддеден туындайтын басқа да салалардағы тиімді аймақтық ынтымақтастықты көтермелеу» аталған[1]. Ал Хартияның 3-бабында аталған ұйым қызметінің басты бағыттарының қатарында «ғылым мен техника, білім беру, денсаулық сақтау, мәдениет, спорт және туризм саласындағы өзара әрекеттестікті кеңейту» бар[1].

ШЫҰ аясында мемлекеттердің білім саласындағы ынтымақтастығы өзінің бастауын 2005 жылдан алады. 2005 жылы 26 қазанда өткен ШЫҰ Үкімет басшылары Кеңесінің кезекті отырысы нәтижесінде қабылданған Бірлескен коммюникеде «Үкімет басшылары білім беру саласындағы өзара әрекеттестіктің басталуын уақтылы деп санайды. Сондай-ақ, 2006 жылдың бірінші жартыжылдығында ШЫҰ-на мүше мемлекеттері білім министрлерінің Кеңесін өткізу және «ШЫҰ-ға мүше мемлекеттердің үкіметтері арасында білім беру саласындағы ынтымақтастық» туралы келісімге қол қою орынды деп таниды» делінген[2]. Ал 2006 жылы 15 маусымда «ШЫҰ-на мүше мемлекеттердің үкіметтері арасындағы білім беру саласындағы ынтымақтастық» туралы келісімге қол қойылды. Аталған Келісім бойынша, тараптар білім саласындағы интеграциялық үдерістерді дамытуға атсалысуға, білім алушылармен және ғылыми-педагогикалық қызметкерлермен өзара алмасуға, білім саласындағы заңнамалар, реформалар бойынша өзара ақпарат алмасуға, білім сапасын көтеру саласында ынтымақтасуға, білім туралы мемлекеттік үлгідегі құжаттарды өзара тануға келісті. Сонымен бірге, Келісімнің 10 бабына сәйкес, «тараптардың әрқайсысы өз мүмкіндіктеріне сәйкес, өзінің білім беру мекемелерінде келесі тараптардың тілдерін, тарихын, мәдениетін және әдебиетін оқытуды көтермелейді. Оны әр тарап өзі неғұрлым қолайлы деп есептейтін нысандарда жүзеге асырады»[3].

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі жанындағы Халықаралық бағдарламалар орталығының мәліметтері бойынша, бүгінде 100 мыңнан астам қазақстандық жастар шетелдерде білім алуда. Олардың басым бөлігі Ресей Федерациясы мен Қытай Халық Республикасының жоғары оқу орындарында оқып жатыр[4]. Қазақстан Республикасының ҚХР-дағы елшілігінің хабарлауынша, қазіргі уақытта 14 мыңнан астам қазақстандық Қытайда оқиды. Олар өз есептерінен немесе «Болашақ» бағдарламасының негізінде білім алып жатыр[5].

Қытайдың Қазақстан жастары үшін тартымдылығы жыл сайын артып келеді. Бұл ең алдымен қол жетімділікпен (ҚХР ЖОО-дары шетелдіктерді бастапқы даярлаудың кез келген деңгейімен оқытады), оқу ақысының арзандығымен (АҚШ пен Еуропамен салыстырғанда), жақсы сапамен, салыстырмалы түрде қауіпсіздігімен және географиялық тұрғыдан жақындығымен түсіндіріледі[6].

Ал Қазақстанда оқып жатқан қытайлық студенттердің саны – 1290[7]. Қытайлықтардың басым көпшілігі өз есебінен оқуға келеді, тек аз ғана үлесі - мемлекеттік стипендиялар мен гранттар арқылы оқып жатыр. Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті, басқа да жоғары оқу орындарында ҚХР-нан келіп оқып жатқандар бар. Қытайлық студенттер негізінен қай мамандықтарда көбірек оқитыны туралы нақты мәліметтер жоқ. Көпшілігі Қазақстанға орыс тілін үйрену мақсатында келеді. Орыс тілі ҚХР-ның бизнес және сауда саласында сұранысқа ие, бірақ

көптеген қытайлықтар қазақ қалаларын Ресейге қарағанда тыныш және қауіпсіз деп санайды (бірінші кезекте, азиаттарға төзімділік тұрғысынан). Сонымен қатар, Қазақстанда орыс тілін үйрену Ресейге (әсіресе Мәскеу мен басқа да ірі қалаларға) қарағанда арзан[6].

Қазақстан мен Қытай арасындағы білім саласындағы ынтымақтастық осы мемлекеттердің аумағында қазақ және қытай тілдерінің оқытылуына қолдау жасау түрінде де көрінуде. Қазақстанда қытай тілін оқыту Конфуций институттары арқылы жүзеге асырылып жатыр. 2004 жылы коммерциялық емес ұйым ретінде құрылған бұл Институт қазіргі таңда әлемнің 120-дан астам елінде жұмыс жасайды. Қазір Қазақстанда 5 Конфуций институты жұмыс істейді. Екі мемлекет арасындағы экономикалық, сауда, білім, туризм және басқа да салалардағы ынтымақтастық жыл сайын артуына байланысты, қазақстандықтар тарапынан қытай тілін үйренуге деген сұраныс артуда.

Қытайда біршама үлкен қазақ диаспорасы болғанына қарамастан, қазақ тілін оқыту Қытайда аса сұранысқа ие емес. Қазақ тілін оқыту тек кейбір университеттердің мамандандырылған факультеттерінде жүргізіледі. Бейжіндегі Халықтар орталық университетінде Қазақ тілі мен әдебиеті факультеті бар. Бұл - тек оқыту ғана емес, ғылыми қызмет, әдістемелік және оқу құралдарын әзірлеумен айналысатын академиялық орталық. Сонымен бірге, Шыңжаң-Ұйғыр автономиясында қазақтар көп тұратындықтан, сол аудандағы жоғары оқу орындарында қазақ тілін үйренуге болады[6].

2007 жылы 16 тамызда өткен ШЫҰ-ға мүше мемлекеттер Үкімет басшыларының Бішкек саммитінде Ресей желілік принципке негізделген Университет құруды ұсынды[8]. Білім беруді дамытуға жауап беретін ұлттық ведомстволардың қызметін үйлестіру негізінде ШЫҰ университетінің тұжырымдамасын, жоспарларын және даму нысандарын әзірлеу бойынша жоспарлы жұмыс басталды. Негізгі үйлестіруші орган ШЫҰ білім беру саласындағы ынтымақтастықты дамыту жөніндегі жұмыс сараптамалық тобы болды. 2010 жылы ШЫҰ университетінің бағдарламаларын іске қосуды пилоттық апробациялау басталды. ШЫҰ университеті мынадай актілер негізінде құрылған және жұмыс істейді:

- 2006 жылғы 15 маусымдағы «ШЫҰ-ға мүше мемлекеттердің үкіметтері арасындағы білім беру саласындағы ынтымақтастық туралы» келісім;

- 2008 жылғы 24 қазандағы ШЫҰ-ға мүше мемлекеттердің білім министрлерінің декларациясы;

- ШЫҰ-ға мүше мемлекеттердің білім министрлерінің үшінші отырысының шешімдері.

2017 жылы 6 маусымда Қазақстан, Қырғызстан және Ресей «ШЫҰ университетін құру және қызмет етуі туралы» келісімге қол қойды. Бұл келісімге қалған мемлекеттердің қол қоюы туралы мәліметтер жоқ.

ШЫҰ университетін құру мақсаты ШЫҰ аясында қабылданған көпжақты халықаралық-құқықтық актілерде айқындалған, мүше мемлекеттердің арасындағы өзара сенім мен тату көршілік қатынастарды одан ары нығайтудан тұрады. Сондай-ақ, ғылыми және мәдени ынтымақтастықты кеңейтуге жаңа серпін беру, жастар үшін сапалы заманауи білім алу мүмкіндіктерін кеңейту, ал педагогтар мен ғалымдар үшін ғылыми байланыстарды дамыту, ұйымға қатысушы елдердің саяси, сауда-экономикалық, ғылыми-техникалық және мәдени салалардағы тиімді ынтымақтастығына жәрдемдесу университетті құру мақсаты болды[9].

Бүгінде бұл университет жүйесінде 6 мемлекеттің 79 университеті 7 бағыт бойынша (оның ішінде 14 қазақстандық ЖОО 5 бағыт бойынша) жұмыс істейді[10].

Оқу бағдарламаларын келістіру үдерісінде, олардың бір-біріне сәйкестігінде, бағалау критерийлері мен оқу сағаттары, оқу пәндері және олардың мазмұны мәселелерінде кейбір қиындықтар бар екені белгілі[11]. Осыған байланысты, ШЫҰ-ға қатысушы мемлекеттердің білім беру жүйесіндегі айырмашылықты ескере отырып, қазіргі уақытта білім алушылардың магистрлік және аспирант деңгейлерінде ғана алмасу жүзеге асырылуда. Және ШЫҰ университеті аясында білім алушыларды дайындауға негізгі квота Ресей Федерациясы тарапынан бөлініп отыр. 2010-2018 жылдар аралығында Ресей Қазақстан, Қырғызстан,

Қытай және Тәжікстан азаматтары ресейлік жоғары оқу орындарында білім алуы үшін 1726 орындық квота (оның ішінде Қазақстанға 623 орын) бөлді[8].

Қазақстан Қытаймен білім және мәдениет саласындағы ынтымақтастықты ШЫҰ аясында қабылданған шарттар ғана емес, сондай-ақ, екі жақты шарттар негізінде де іске асырып келеді. Мысалы, 1992 жылы 10 тамызда ҚР Үкіметі мен ҚХР Үкіметі арасында «Мәдени ынтымақтастық туралы» келісімге, 2003 жылы 3 маусымда «Білім саласындағы ынтымақтастық туралы» келісімге қол қойды.

«Мәдени ынтымақтастық туралы» келісім бойынша, тараптар мәдениет пен өнер саласында алмасу мен ынтымақтастықты мынадай нысандарда жүзеге асыруға келісті: 1. Жазушылар, өнер қайраткерлерінің топтарымен алмасу; 2. Көркем ұжымдармен алмасу; 3. Мәдениет және өнер көрмелерімен алмасу. Және тараптар өз мүмкіндіктеріне қарай мәдениет және өнер саласындағы әдебиетпен алмасуға келісті. Сондай-ақ, олар баспа, кітап шығару, радиохабарлар мен кинематография саласында және музейлер, кітапханалар арасында ынтымақтастықты жүзеге асыруға келіскен болатын[12].

Қазақстан мен Қытай арасындағы мәдени ынтымақтастық 2007 жылға дейін аталған келісім негізінде жүзеге асырылып келді. 2007 жылы 16 тамызда Бішкекте «ШЫҰ-на мүше мемлекеттердің үкіметтері арасындағы мәдениет саласындағы ынтымақтастық туралы» келісім қол қойылды. Аталған Келісімнің 1-бабында былай делінген: «Тараптар халықаралық құқық нормаларына және өз мемлекеттерінің ұлттық заңнамасына сәйкес музыка, театр, бейнелеу өнері, кинематография, мұрағат, кітапхана және мұражай ісі, мәдени мұра объектілерін қорғау, халық кәсіпшілігі, сәндік-қолданбалы, көркем өнер, эстрадалық және цирк өнері, сондай-ақ шығармашылық қызметтің басқа да түрлері саласында өзара іс-қимылды жүзеге асырады»[13]. Келісімге сәйкес, тараптар баспа ісі, кітаптар шығару, көркем, ғылыми және арнайы әдебиет шығармаларын және басқа да баспа өнімдерін аудару, сондай-ақ ШЫҰ-на мүше мемлекеттердің аумақтарында кітап көрме-жәрмеңкелерін ұйымдастыру және өткізу саласындағы ынтымақтастықты көтермелейді. Ынтымақтастық нысандары жекелеген халықаралық шарттармен және өзге де құжаттармен айқындалады.

Ресейлік зерттеуші Г.И. Цвыктың пікірінше, «жыл сайын ШЫҰ аясындағы бірлескен мәдени іс-шаралар саны артып, олардың бағдарламасы мазмұнды болып келеді. Ұйымның халықаралық аренадағы беделі артып келе жатқанын ескерсек, мұндай іс-шаралар ШЫҰ халықтарының мәдени байланыстарын дамытуға және тереңдетуге ықпал етеді. ШЫҰ тиімді саяси және экономикалық ынтымақтастықтың форматына айналды, ал ортақ мәдени кеңістікті қалыптастыру, сөзсіз, осы ұйым елдері халықтарының тығыз жақындасуына ықпал етеді»[9].

Зерттеушінің бұл пікірін ШЫҰ-ның ортақ білім беру кеңістігін қалыптастыруға бағытталған (мысалы, ШЫҰ университетін құруы) әрекетіне қатысты да айтуға болады деп ойлаймыз.

Білім және мәдениет саласындағы ынтымақтастық мемлекеттерден белгілі бір қаржылық шығындарды қажет етеді, сондықтан оның тереңдеуі мемлекеттердің экономикалық мүмкіндіктеріне де байланысты. ШЫҰ аясындағы білім және мәдениет саласындағы халықаралық ынтымақтастықта көш бастаушы Ресей Федерациясы мен Қытай Халық Республикасы екенін байқадық. Болашақта қалған мүше мемлекеттердің де бұл саладағы белсенділігі артады деп ойлаймыз.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. ШЫҰ Хартиясы. [Электронды ресурс] URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=51031885#pos=2;-43 (қаралған күні 30.03.2019)
2. Совместное коммюнике по итогам заседания Совета глав правительств (премьер-министров) государств-членов ШОС. [Электронды ресурс] URL: <http://rus.sectesco.org/documents/> (қаралған күні 30.03.2019)

3. Соглашение между правительствами государств-членов ШОС о сотрудничестве в области образования. [Электронды ресурс] URL: <http://rus.sectsco.org/documents/> (қаралған күні 30.03.2019)
4. [Электронды ресурс] URL: <https://kursiv.kz/news/obrazovanie/2019-01/mon-planiruet-vdvoe-uvelichit-kolichestvo-obuchayuschikhsya-za-rubezhom> (қаралған күні 30.03.2019)
5. [Электронды ресурс] URL: <https://24.kz/ru/news/obrazovanie-i-nauka/item/288845-v-podnebesnoj-uchatsya-bolee-14-000-kazakhstanskikh-studentov> (қаралған күні 30.03.2019)
6. Валеев Р. М., Кадырова Л. И. Гуманитарное сотрудничество Китайской Народной Республики и Республики Казахстан в сфере образования (1990-2000-е гг.) // Вестник КазГУКИ. - 2015. - №1.
7. [Электронды ресурс] URL: https://forbes.kz/process/education/skolko_inostrannyih_studentov_uchatsya_v_kazahstane/ (қаралған күні 30.03.2019)
8. Ефремова Л.И., Федоров Р.Г. 10 лет университету Шанхайской организации сотрудничества: основные результаты работы // Вестник РУДН. Серия: Всеобщая история. - 2017. - №4.
9. Цвык Г.И. Российско-китайское гуманитарное сотрудничество в рамках ШОС // Вестник РУДН. Серия: Международные отношения. - 2018. - Т. 18. - № 2. - С. 415—428.
10. ШЫҰ университетінің ресми сайты. URL: <http://uni-sco.com/> (қаралған күні 30.03.2019)
11. Ганьшина Е.И. Интересы и перспективы участия России в формировании единого образовательного пространства ШОС // Проблемы национальной стратегии. - 2015г. - № 3 (30). - С. 40—58.
12. Соглашение о культурном сотрудничестве между Правительством РК и Правительством КНР. [Электронды ресурс] URL: https://tengrinews.kz/zakon/mejdunarodnyie_organyi_i_organizatsii/mejdunapodnyie_otnosheniya_respubliki_kazahstan/id-O9200000008/ (қаралған күні 30.03.2019)
13. Соглашение между правительствами государств-членов ШОС о сотрудничестве в области культуры. [Электронды ресурс] URL: <http://rus.sectsco.org/documents/> (қаралған күні 30.03.2019)

УДК: 341.9

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИММУНИТЕТ И ЕГО ПРИМЕНЕНИЕ В ПРАКТИКЕ.

Зязикова Елизавета Магомедовна

Lizeka99@mail.ru

Студентка 2 курса, юридического факультета специальности международное право

ЕНУ им.Л.Н.Гумилева, Астана, Казахстан

Научный руководитель-Ж.Искакова

«Par in parem non habet imperium» (“равный над равными власти не имеет”) [1]. Так, выражено начало международного права, где иммунитет государства основывается на том, что он обладает суверенитетом. Ещё ранее, Римский император Гонорий трактовал понимание иммунитета как слияния привилегии и освобождения от общей юрисдикции, предоставляемому духовенству. [2]. Само слово “иммунитет” происходит от латинского *immunitas (immunitatis)* – освобождение, избавление от чего-либо. То есть, это принцип в международном праве, где суверенное государство не подчиняется органам власти других государств. Данный принцип основан на понятии о суверенном равенстве, закреплённый в Уставе ООН от 1945 года, а также раскрыт в Декларации о принципах международного права. Специальный комитет Конференции в Сан-Франциско, дал следующее толкование суверенитета: Под “суверенным равенством” понимается: 1) юридическое равенство государств; 2) каждое государство обладает неотъемлемым правом полного суверенитета; 3) личность государства пользуется уважением, правом на территориальную целостность и